

DARIUSZ MILEWSKI

Wydział Nauk Historycznych

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa

ORCID 0000-0002-3255-7685

RACHUNKI WOJSKOWE HETMANÓW KORONNYCH Z LAT 1651-1654¹

Warszawskim Archiwum Głównym Akt Dawnych w zespole Archiwum Skarbu Koronnego, dz. III: Rachunki nadworne, sygn. 5 znajdują się rachunki wojskowe hetmanów koronnych Marcina Kalinowskiego i Stanisława „Rewery” Potockiego, przedstawiane do rozliczenia na sejmach w latach 1652-1654. Merytoryczną zawartość tych dokumentów omówiłem w osobnym artykule², stąd w tym miejscu ograniczę się jedynie do przypomnienia, iż przedstawiają one bieżące wydatki hetmanów związane z zadaniami wojskowymi (w tym kosztami poselstw i wywiadu). Nie obejmują natomiast kosztów żołdu.

Wydawane dokumenty wchodziły w skład oprawnej w skórę i zniszczonej w dużym stopniu księgi obejmującej dokumenty skarbowe z lat 1600-1672. Księga liczy 2520 stron, ponumerowanych poprzez foliację kart od 1 do 1260³. Edytowane materiały obejmują: 1) rejestr ekspens J.M.P. hetmana polnego do sejmu przyszłego należących zł 4726, k. 616-616v, 2) rejestr wydatków hetmana polnego koronnego Marcina Kalinowskiego na potrzeby Rzeczypospolitej od 20 II do 23 III 1652 r., k. 622-622v, 3) wydatki hetmana wielkiego koronnego Stanisława Potockiego na potrzeby Rzeczypospolitej, [Warszawa], wiosna 1654 r. [po pierwszym sejmie], k. 682-683v i 4) ekspensa na potrzebę Rzptej od sejmu brzeskiego w roku przeszłym 1653 do sejmu warszawskiego rozerwanego in A[nno] 1654, k. 684-685v. Łącznie obejmują one 12 stron. Dokumenty sporządzono w języku polskim z nielicznymi wtrętami łacińskimi. Edycję przygotowano zgodnie z zaleceniami *Instrukcji wydawniczej dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX w.*, Wrocław 1953 (opracowanej przez Kazimierza Lepszego). Pisownię zmodernizowano przy zachowaniu oryginalnej wymowy. Rozwiązano skróty typu wda – wojewoda, Rpta – Rzeczpospolita, z zachowaniem skrótów tytułatury: J.M.P. – Jego Mość Pan. Uzupełnienia tekstu pochodzące od wydawcy podano w nawiasach kwadratowych.

¹ Artykuł powstał w ramach projektu badawczego Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki „Akta skarbowe jako źródło do dziejów wojskowości staropolskiej za panowania Wazów (1587-1668)”, moduł 1.1, nr 11H 13 0334 82.

² D. Milewski, *Wydatki hetmanów koronnych na początku lat 50. XVII wieku na podstawie akt skarbowo-wojskowych z AGAD w Warszawie*, „Echa Przeszłości”, 2019, t. 20/1, s. 175-194.

³ Na temat tej księgi zob. *Inwentarz zespołu archiwalnego. Archiwum Skarbu Koronnego z lat 1388-1826. Dział III – rachunki nadworne. Nr Zespołu: 7*, oprac. J. Wejchertowa, AGAD, Warszawa 2002, s. 10-13.

1

[Warszawa], styczeń – marzec 1652

Oryg.: AGAD, ASK, dz. III, sygn. 05, k. 616-616v.**Tytuł:** Anno 1652. Registr expens J.M.P. hetmana polnego do sejmu przyszłego należących zł 4726

[616]

Registr wydatków, którym wydawał na potrzebę Rzeczypospolitej poczawszy a die 26 Februarii Anni 1651 aż do tego czasu, to jest do Bożego Narodzenia Anni praesentis.

Naprzód na ekspedycją J.M. Pana Cholińskiego⁴ rotmistrza J.K.M. do hospodara⁵ J.M. zł 300.

Na różne szpiegi zł 600.

Posłańcom do K.J.M.⁶ zł 600, tak w zimie po śmierci J.W.P. krakowskiego⁷.

Do hospodara J.W. wołoskiego pewnemu konfidentowi zł 300.

Drugiemu konfidentowi sztuka aksamitu, za którą zł 400.

Poczta do hospodara wołoskiego i z posłem p. Rozwadowskim zł 500.

Do Chmielnickiego⁸ posłowi zł 100.Item drugiemu posłańcowi p. Gizyjowi⁹ zł 70.

Posłom Chmielnickiego czterem atłasu po łokci 12, którym brał w skarbie po zł 32, facit summa zł 384.

P. Chmieleckiemu posłowi od Chmielnickiego pół szkarłacia francuskiego łokci 6 po zł 18 facit summa zł 108. Atłasu temuż bel 20 po zł 8, facit zł 160.

Posłowi Chmielnickiego Teterze¹⁰ łokci 12 atłasu po zł 8, facit zł 96.

Półszkarłacia temuż łokci 6, zł 108.

[616v]

Tymże posłom na strawę zł 300.

Posłańców, których się posyłało do Warszawy różnemi czasy, kiedy jeszcze poczty nie było zł 600 [Jak wojsko ruszyło się spod Białej Cerkwi z obozu aż do tego czasu póki poczta nie była ordynowana po śmierci J.W. Pana krakowskiego^{11a}].

Posłowi terazniejszemu, który jeszcze nieodprawiony zł 100.

Summa expensarum zł 4726.

Marcin Kalinowski

Wojewoda Czernihowski Hetman Polny Koronny

⁴ Osoba bliżej niezidentyfikowana.⁵ Bazyl Lupul (rum. Vasile Lupu, zm. 1661), gospodarz mołdawski 1634-1653 – D. Dragnev, E. Baidaus, G. Bo-deanu, *Domnii Țării Moldovei: studii*, Chișinău 2005, s. 175-179, hasło: *Vasile Lupu*.⁶ Jan Kazimierz (zm. 1672), król Polski i wielki książę litewski 1648-1668.⁷ Mikołaj Potocki (zm. 1651), od 1646 kasztelan krakowski i hetman wielki koronny. Zob. W. Majewski, *Potocki Mikołaj*, w: *Polski Słownik Biograficzny* (dalej: PSB), t. 28, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Lódź 1984-1985, s. 105-110.⁸ Bohdan Chmielnicki (zm. 1657), hetman kozacki – M. Korduba, *Chmielnicki Bohdan*, w: PSB, t. 3, Kraków 1937, s. 329-334.⁹ Osoba niezidentyfikowana. Być może któryś z braci Gizów, służących wojskowo – zob. M. Wagner, *Słownik biograficzny oficerów polskich drugiej połowy XVII wieku*, t. 2, Oświęcim 2014, s. 94-98.¹⁰ Paweł Tetera (zm. 1671), od 1653 pułkownik perejasławski, hetman kozacki 1663-1665 – A. Haratym, *Paweł Tetera hetman na Prawobrzeżu*, w: *Hetmani zaporoscy w służbie króla i Rzeczypospolitej*, red. P. Kroll, M. Nagielski, M. Wagner, Zabrze 2010, s. 304-325.¹¹ ^a *Dopisek na prawej połówce strony.*

2

[Warszawa], po 23 III 1652

Rejestr wydatków hetmana polnego koronnego Marcina Kalinowskiego na potrzeby Rzeczypospolitej od 20 II do 23 III 1652 r.

Oryg.: AGAD, ASK, dz. III, sygn. 05, k. 622-622v.

Tytuł: *Expensa na potrzeby Rzeczypospolitej a die 20 Februarii ad diem 23 Martii in Anno 1652*

[622]

Panu Sokołowskiemu¹² który prowadził posła Chmielnickiego na strawę zł 100.

Samuyłowi¹³ posłowi kozackiemu zł 300.

Na poczet za Dniepr za dwa miesiące zł 640.

Szpiegom pięciom zł 740.

Item trzem szpiegom zł 300.

Kozakom trzem zł 150.

Hospodarskim posłańcom zł 200.

Panu Nahoreckiemu¹⁴ do Chmielnickiego posłowi zł 100.

Panu Chyczowskiemu¹⁵ posłowi od gospodarza multańskiego¹⁶ i wołoskiego zł 600.

Panu Krzyżanowskiemu¹⁷ do Chmielnickiego po dwa razy zł 200.

Marcin Kalinowski wojewoda czernihowski hetman polny koronny mp

Summa expens zł 3330.

[622v]

[Na kopercie] Expensa J.M. pana Marcina Kalinowskiego ś[więtej] pam[ięci] Wojewody czerniechowskiego hetmana polnego koronnego zł 3330

3

[Warszawa], wiosna 1654

Wydatki hetmana wielkiego koronnego Stanisława Potockiego na potrzeby Rzeczypospolitej

Oryg.: AGAD, ASK, dz. III, sygn. 05, k. 682-683v.

Tytuł: *Ekspensa na potrzebę Rzeczypospolitej po rachunkach na sejm rozerwany posłanych.*

[682]

Przed ruszeniem wojska w Ukrainę rozsyłając uniwersały, listy do pp. znosząc się i ordynanse po kilkakroć posyłając zł 120.

Hospodarskim posłańcom gdy przynieśli wiadomość, iż ludzie swoje posyła w Ukrainę zł 60.

¹² Osoba bliżej niezidentyfikowana.

¹³ Osoba bliżej niezidentyfikowana.

¹⁴ Zapewne Samuel Nahorecki, cześnik braclawski – zob. K. Niesiecki, *Herbarz polski*, t. 6, wyd. J.N. Bobrowicz, Lipsk 1841, s. 510.

¹⁵ Osoba bliżej niezidentyfikowana.

¹⁶ Mateusz Basarab (rum. Matei Basarab, zm. 1654), gospodarz wołoski 1632-1654 – N. Stoicescu, *Matei Basarab*, București 1988.

¹⁷ Osoba bliżej niezidentyfikowana.

Ruszywszy się w drogę, posyłając po kilkakroć [oilwiadując^{18b}] armatę zł 70.
 Posyłając do Jego Mości Pana wojewody braclawskiego¹⁹, który z drugiej strony szedł z wojskiem przebywającym przez niebezpieczne miejsca zł 9^{20c}.
 Towarzystwu pana Okunia²¹, którzy przyprowadzili do Czarnego Ostrowa z Podniestrza więźniów zł 30.
 W Międzybożu ponieważ armata nie przyszła była na prochy dla dragonii zł 120.
 Kałauzom wchodząc w Ukrainę zł 60.
 Posłańcom hospodarskim, którzy w Ukrainę przechodzili po kilkakroć dając znać o przejściu pana strażnikowym²² do Krymu zł 80.
 Towarzystwu, którzy chorągiew Bohunowe²³ pod Jahubcami i insze dostali zł 69.
 Postrzelanym dragonom pod Jahubcami zł 70.
 Wołoszynowi z ludzi hospodarskich, iż konia w potrzebie stracił proszącemu na niego zł 60.
 Za Ostasza²⁴ Kozaka znacznego i inszych więźniów we Mszarówce wziętych towarzystwu zachęcając onych zł 100.
 Powracając w Braclawszczyznę panu warszawskiemu²⁵ rotmistrzowi po prochy do Kamieńca, ponieważ armata nie przyszła była, na furmany które rozdał zł 120.
 Towarzystwu, którzy chorągwie pod Braclawiem wzięte oddawali zł 66.
 [682v]
 Drugiemu towarzystwu za więźnie pod Braclawiem wzięte zł 60.
 Gdy armata przyszła, piechocie przy armacie będącej zł 100.
 Do rąk J. Mości Pana oboźnego koronnego²⁶ armatę z Ukrainy sprowadzając zł 204.
 Czernćowi, który z listami J.K.Mości do metropolity²⁷ chodził, gdy powrócił z Kijowa zł 60.
 Kozakom korzeckim, którzy tego czerńca przeprowadzili zł 20.
 Towarzystwu pana Gabriela Aksaka²⁸, którzy Moskwicina więźnia przyprowadzili zł 100.
 Panu Wojciechowskiemu²⁹ pułkownikowi ludzi hospodarskich ujmując, aby nie odchodzili ludzie zł 900.
 Chorążemu jemu postrzelonemu zł 72.

¹⁸ b *Wyraz niezrozumiały.*

¹⁹ Piotr Potocki (zm. 1657), od 1651 wojewoda braclawski – M. Nagielski, *Potocki Piotr*, w: PSB, t. 28, s. 121-124.

²⁰ c *Widoczna tylko pierwsza cyfra; być może suma jest większa.*

²¹ Zapewne Adrian Okuń, rotmistrz kozacki – J. Wimmer, *Materiały do zagadnienia organizacji i liczebności armii koronnej w latach 1648-1655*, „Studia i Materiały do Historii Wojskowości”, 1960, t. 5, tabela, s. 492-493.

²² Mariusz Stanisław Jaskólski (zm. 1683), strażnik wojskowy – T. Nowak, *Jaskólski Mariusz Stanisław*, w: PSB, t. 11, Wrocław-Warszawa-Kraków 1964-1965, s. 63-66.

²³ Iwan Bohun (zm. 1664), pułkownik kalnicki.

²⁴ Osoba bliżej niezidentyfikowana.

²⁵ Stanisław Laskowski (zm. 1661), kasztelan warszawski, od 1658 wojewoda płocki – H. Kowalska, *Laskowski Stanisław*, w: PSB, t. 16, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971, s. 533.

²⁶ Stefan Czarniecki (zm. 1665), od 1652 r. oboźny koronny, później kasztelan kijowski (1655), wojewoda ruski (1657), kijowski (1664) i hetman polny koronny (1665) – W. Czapliński, *Czarniecki Stefan*, w: PSB, t. 4, Kraków 1938, s. 208-211.

²⁷ Sylwester Kossow (zm. 1657), od 1647 prawosławny biskup kijowski.

²⁸ Gabriel Aksak (zm. 1655), rotmistrz chorągwi kozackiej – Z. Lasocki, *Aksak Gabrijel*, w: PSB, t. 1, Kraków 1935, s. 38.

²⁹ Wojciechowski, dowódca posiłków polskich, wysłanych w 1654 r. do Mołdawii – D. Milewski, *Polsko-mołdawska współpraca wojskowa przeciw Kozakom w latach 1654-1655*, w: „*Moldova între tradiție și actualitate*”

Posłańca posyłając do hospodara [Jerzego Stefana], aby tych ludzi nie zwodził zł 30.
 Panu Okuniowi, który spendował na szpiegi w Szarogrodzie będąc zł 60.
 Panu Detynieckiemu³⁰ zostawując z ludźmi na Podniestrzu dla szpiegów zł 102.
 Panu Olekszycowi³¹ na wyprawę szpiegów z Międzyboża zł 40.
 Wołochom pana Borkowskiego³² chorągwi, którzy z Sylistrii od J.M. Pana chorążego lwowskiego³³ powrócili zł 74.
 Wołoszy hospodarskiej, którzy w Ukrainę z listami przyszedli zł 36.
 Do pana Detynieckiego z Satanowa posłańcowi oznajmując o pośle moskiewskim idącym z Wołoch, aby był pilnowany zł 15.
 Posłańcom hospodarskim, którzy przynosili wiadomości o odprawach posłów od Porty i Krymu i insze wiadomości po kilkanaściekroć zł 3^{34d}.
 Panu Karczewskiemu³⁵, który z Krymu od p. strażnika [Mariusza Jaskólskiego] jachał do K.J.M. z listami na strawę zł 100.
 [683]
 Posła chańskiego pierwszego do J.M. Pana hetmana przyjmując i upominkując zł 800.
 Panu Jurycy³⁶ rotmistrzowi posłowi do chana³⁷ zł 600.
 Upominki przez pana Jurycę posłane chanowi, sułtan galdzie Sefer Kazy Adze³⁸ zł 700.
 Posła wielkiego chańskiego Suliman agę³⁹ przyjmując i tegoż odsyłając do Warszawy, na strawę zł 350.
 Gońca od Suliman agi do chana tu w Warszawie odprawując z upominkiem zł 260.
 Summa wydanych zł 5998
 Stanisław Potocki hetman w. koronny
 [683v] [napis na odwrocie]
 Ekspensa J.M.P. hetmana w. koronnego, których in summa zł 5998, którą po sejmie terazniejszym 22 Julii 1654 skończonym zapłacił skarb

te". *Conferință științifică dedicată jubileului de 300 ani de înscăunarea lui Dimitrie Cantemir*, red. L. Moșanu, Ș. Levința, I. Codreanu, V. Constantinov, D. Braga, Chișinău 2011, s. 121-125.

³⁰ Stanisław Detyniecki (zm. 1669), rotmistrz chorągwi kozackiej – M. Wagner, *Słownik...*, t. 1, s. 65.

³¹ Osoba bliżej niezidentyfikowana.

³² Krzysztof Borkowski, rotmistrz chorągwi kozackiej – J. Wimmer, *Materiały...*, tabela, s. 500-501.

³³ Mikołaj Bieganowski (zm. 1674), chorąży lwowski, poseł do Turcji w 1654 r. Zob. E. Latacz, *Bieganowski Mikołaj*, w: PSB, t. 2, Kraków 1936, s. 26-27.

³⁴ ^d *Przed krawędzią karty widoczna tylko cyfra 3. Być może brakuje dalszej/dalszych cyfr; albo też sumę wydatków na wskazany cel należy liczyć jako „kilkaście razy po 3 zł”.*

³⁵ Osoba bliżej niezidentyfikowana.

³⁶ Juryca Radanowicz (zm. po 1672), rotmistrz chorągwi wołoskiej – M. Wagner, *Słownik...*, t. 1, s. 230-231.

³⁷ Islam III Gerej (zm. 1654), chan krymski 1644-1654.

³⁸ Sefer Gazi aga, wezyr chana Islama III Gereja.

³⁹ Sulejman aga, poseł tatarski do Polski w 1654 r.

4

[Warszawa], lipiec 1654

Wydatki hetmana S. Potockiego na potrzebę Rzeczypospolitej od sejmu brzeskiego w 1653 r. do sejmu warszawskiego rozerwanego 1654 r.

Oryg.: AGAD, ASK, dz. III, sygn. 05, k. 684-685v.

Tytuł: *Ekspensa na potrzebę Rzeczypospolitej od sejmu brzeskie[go] w roku przeszłym 1653 do sejmu warszawskiego rozerwanego in A[nno] 1654*

[684]

Poczta do wojska z J.M. Panem oboźnym koronnym [Stefanem Czarnieckim] w Ukrainie będącego, a potym do J.M.P. starosty winnickiego⁴⁰ zł 300.

Pod tenże czas rozsyłając uniwersały i listy do różnych zł 120.

Do króla J.M. po kilkakroć posyłając swych z listami zł 180.

Towarzystwu pana Kondrackiego⁴¹ za przywiezienie więźniów Tatarów odesłanych królowi J.M. Tymże potym za przywiezienie Kozaków sotników pana Sułowskiego⁴² rotmistrza i inszym spod różnych chorągwi zł 300.

Po dwakroć posłów znacznych od hospodara Wasila [Bazylego Lupula] w Łucku i w Busku przyjmując i upominkując zł 400.

Na szpiegi pod ten czas do Wołoch i na Budyn zł 250.

Panu strażnikowi w poselstwie do Rakocego⁴³ zł 600.

Na posłów znacznych od Rakocego po sześćkroć w obozie i we Lwowie podejmując i upominkując zł 1500.

Od hospodara nowego⁴⁴ [Jerzego Stefana] posłów znacznych i posłanników przyjmując i upominkując zł 600.

Którzy się odważali z listami do Kamieńca przebywać podczas Kozaków i ordy zł 300.

Poczta a Martio usque ad Septembrem do Kamieńca zł 400.

Czerńca do Kijowa z listami do metropolity [Sylwestra Kossowa] i mieszczan posyłając, który z responsem powrócił i za konia mu danego zł 220.

Za powrotem p. Szeligowskiego⁴⁵ posła od paszy sylistryjskiego⁴⁶ na komisyyej we Lwowie dałem swoich na komisyyej zł 400.

Antona⁴⁷ pułkownika kijowskiego dwudziestu koni do Zamościa odprowadzającym zł 100. [684v]

⁴⁰ Andrzej Potocki (zm. 1663), starosta winnicki, od 1655 oboźny wielki koronny, od 1662 wojewoda braclawski – W. Majewski, *Potocki Andrzej*, w: PSB, t. 27, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Lódź 1982, s. 770-773.

⁴¹ Jan Kondracki (zm. 1653), rotmistrz chorągwi kozackiej i pułkownik jazdy koronnej – J. Wimmer, *Materiały...*, tabela, s. 494-495.

⁴² Jan Sułowski (zm. po 1661), rotmistrz chorągwi kozackiej – M. Wagner, *Słownik...*, t. 3, s. 196.

⁴³ Jerzy II Rakoczy (zm. 1660), książę siedmiogrodzki 1648-1660 – C. Göllner, *Gheorghe Rákóczi II (1648-1660)*, București 1977.

⁴⁴ Jerzy Stefan (rum. Gheorghe Ștefan, zm. 1668), hospodar mołdawski 1653-1658 – D. Dragnev, E. Baidaus, G. Bodeanu, *Domnii Țării Moldovei...*, s. 179-181, hasło: *Gheorghe Ștefan*.

⁴⁵ Franciszek Szeligowski (zm. po 1683), porucznik jazdy – zob. M. Wagner, *Słownik...*, t. 1, s. 257-259.

⁴⁶ Sijawusz pasza (zm. 1656), dwukrotny wielki wezyr turecki w latach 1651 i 1656, bejlerbej oczakowski (sylistryjski). Zob. M. Süreya, *Sicill-i Osmanı*, t. 5, İstanbul 1996, s. 1517-1518, hasło: *Siyâvus Paşa*.

⁴⁷ Anton Żdanowicz (zm. po 1660), pułkownik kijowski.

Posła hospodara multańskiego [Mateusza Basaraba] znacznego przyjmując i upominkując zł 250.

Do rąk JMP. wojewody braclawskiego [Piotra Potockiego], który w Kamieńcu rezydując i za asekuracją moją na szpiegi i insze wiadomości spendował zł 2000.

Abazy⁴⁸ spod Kamieńca do paszy sylistryjskiego poslanemu zł 250.

Szpiegom w obozie różnym, którzy pod chana i Chmielnickiego chodzili zł 200.

Panu strażnikowi [Mariuszowi Jaskólskiemu] z obozu do Wołoch poslanemu zł 120.

W obozie za dostanie języków przyprowadzenia ordy i inszych więźniów pp. rotmistrzów i towarzystwo kontentując powracających z podjazdu dodając ochoty wojskowym zł 1500.

Posłów pod Kamieńcem od Rakocego i hospodara [Jerzego Stefana] znacznych po kilkakroć przyjmując i upominkując, także posłannikom i swych do nich posyłając zł 1200.

Z obozu wyszed[ł]szy szpiegów z różnych miejsc wyprawując w Ukrainę zł 300.

Przynoszącym różne wiadomości od Korca Tatarom za przywiedzenie z Kijowa czerńca, a potym Kozaków zł 600.

Tego czerńca odsyłając przez swych do K.J.M. i za konia onemu zł 160.

Dwudziestu koni spod chorągwie wołoskiej, którzy wpad[ł]szy od Dniestru w Ukrainę języka przyprowadzili zł 250.

Panu Rodakowskiemu⁴⁹ za powrotem od Chmielnickiego zł 100.

Towarzystwu p. Okuniowemu przyjeżdżającemu z wiadomościami od Szarogroda zł 160.

Rotmistrzowi szarogrodzkiemu Kozakowi⁵⁰, który swych posłał i znosił się z Kozakami zł 150.

Posłów pod ten czas od hospodara [Jerzego Stefana] posłanników, także od perkułabów^{51e} z wiadomościami przyjmując i kontentując zł 300.

Pana Juryce rotmistrza po ludzie do hospodara posyłając [685] i przedtym posłannikom po kilkakroć zł 260.

Z JMP. chorążym lwowskim [Mikołajem Bieganowskim] posyłając czterech Kozaków zł 120.

Posyłając uniwersały, listy do różnych pp. pułkowników, rotmistrzów i do księcia J.M.P. hetmana W.Ks.L.⁵² z rozkazania J.K.M. znosząc się w sprawach Rzeczypospolitej zł 300.

J.M.P. Bienowskiemu⁵³ posłowi J.K.M. do hospodara, ponieważ Hadziewicz⁵⁴ za kartą J.M.P. podskarbiego⁵⁵ nie dał zł 300.

Z więzienia wychodzącym przez wszytek czas różnemu towarzystwu wspomżenia prośącym zł 1200.

Pana Olekszyca i inszych Kozaków z uniwersałami J.K.M. w Ukrainę dla zniesienia się z Bohunem posyłając ku Międzybożu zł 300.

⁴⁸ Osoba bliżej niezidentyfikowana.

⁴⁹ Osoba bliżej niezidentyfikowana.

⁵⁰ Być może Jakub Szarogrodzki, rotmistrz kozacki – J. Wimmer, *Materiały...*, tabela, s. 494-495.

⁵¹ e *W tekście „purkalabów”*.

⁵² Janusz Radziwiłł (zm. 1655), od 1646 hetman polny, od 1654 hetman wielki litewski – T. Wasilewski, *Radziwiłł Janusz*, w: PSB, t. 30, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Lódź 1987, s. 208-215.

⁵³ Zapewne Stanisław Kazimierz Bieniewski (zm. 1676) – W. Czapliński, *Bieniewski Stanisław Kazimierz*, w: PSB, t. 2, s. 70-71.

⁵⁴ Osoba bliżej niezidentyfikowana.

⁵⁵ Bogusław Leszczyński (zm. 1659) – podskarbi koronny (1650), następnie podkanclerzy koronny (1658) – W. Dworzaczek, *Leszczyński Bogusław*, w: PSB, t. 17, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1972, s. 107-111.

Czerńca z slutu^{56f} z listami JK.M. do metropolity [Sylwestra Kossowa] i archimandryty⁵⁷ kijowskiego posyłając i za konia onemu zł 200.

Na komisyej lwowskiej przez niedziel siedm spendowałem zł 25 000 [w sumie] zł 40 890.

Na którą na komisyej spiże wzięłem zł 20 000.

Stanisław Potocki, hetman w. koronny

[685v] [napis na odwrocie]

Ekspensa JMP. hetmana w. koronnego, których in summa zł 40 890, na co dano na komisyej lwowskiej in A[nno] 1653 odprawionej zł 20 000. Residuum Vo. Po sejmie terażniejszym 22 Julii 1654 skończonym dopłacił skarb zł 20 890.

---

⁵⁶ f *Wyraz niezrozumiały.*

⁵⁷ Józef Tryzna (zm. 1656), od 1647 archimandryta kijowskiej Ławry Peczerskiej.